

SAAREMAA PUUETEGA INIMESTE KOJA ARENGUKAVA JA TEGEVUSSUUNAD AASTATEKS 2016-2020

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	2
1. ÜLDINFORMATSIOON.....	3
2. TAUST.....	4
3. SAAREMAA PIK-i TEGEVUSE EESMÄRK.....	5
4. SAAREMAA PIK-i ÜLDISED ÜLESANDED.....	5
5. SIHTGRUPP	6
6. TEGEVUSSUUNAD	6
7. ÜLESANDED	7
8. LAHENDAMATA PROBLEEMID	9
KOKKUVÕTE.....	10

SISSEJUHATUS

Saaremaa Puuetega Inimeste Koda (edaspidi **Koda**) on mittetulundusühing, mis tegutseb avalikes huvides sotsiaal-, haridus- ja kultuurivaldkonnas ja ühendab vaba tahte alusel puuetega inimeste ühinguid ja üksikliikmeid, kes tegutsevad puuetega inimeste valdkonnas lähtudes oma põhikirjast.

1. ÜLDINFORMATSIOON

1.1 **Koda** tegutseb Saare maakonnas, mille haldusjaotuse moodustas 01.01.2016 a seisuga Kuressaare linn ja 13 omavalitsust : Lääne- Saare vald (endised Kärla, Kaarma ja Lümanda), Kihelkonna, Salme, Torgu, Mustjala, Leisi, Orissaare, Pöide, Pihtla, Valjala, Laimjala, Muhu ja Ruhnu. Regionaalarengu seisukohast kuulub Saare maakond (kogupindala 2922 km², elanike arv seisuga 01.01.2016 34237 inimest) Eesti keskmiste hulka. 15 maakonna hulgas oleme territooriumilt 8. ja rahvaarvult 9. kohal olles asustuselt üks hõredamini asustatud piirkondi Eestis.

Saare maakonna majanduslikud ja sotsiaalsed näitajad jäävad Eesti keskmisele oluliselt alla igas valdkonnas, nii oli ühe leibkonnaliikme kuu keskmine sissetulek 2015 aastal üle 3000 euro võrra väiksem Eesti keskmisest (Harju mk keskmine 11199, Saare maakonnas 8166) ja sotsiaaltoetustel on tunduvalt suurem osatähtsus võrrelduna Eesti keskmisega.

Vanuses 20-59 on igas vallas tunduv meeste ülekaal (700 meest rohkem kui naisi). Kuressaare linnas elab naisi 1200 võrra rohkem samaealistest meestest.

Saare maakonna rahvastik on vähenenud ja vananenud viimastel aastatel kiiresti: keskmised vanused 1990- 36 aastat, 2010.a – 41 aastat. 2002-2015 on elanikkond vähenenud inimese just noorte väljarände ja negatiivse iibe tulemusena.

Suhtelise vaesuse määr on tõusnud 2004-2007 20,5%-lt 25%-ni (Eesti keskmine 19,5%)

Töökohtade vähesusest tuleneb suure osa tööealise elanikkonna töötus või vähene hõivatus; palju on töövõimetuspensionäre; problemaatiline on maakonna puuetega inimestele tagada jõu ja oskustekohane tööle rakendamine.

1.2 Stabiilse ja eduka tööstuskeskkonna puudumine maakonnas, väikeettevõtted, kel on vähe võimalusi sponsor- ja heategevuseks, loob olukorra, kus Koja ja selle liikmesühingute tegevus leiab vähest rahalist arengutoetust.

1.3 **Koja** tegevus baseerub liikmesühingutel ja üksikliikmetel.

2. TAUST

Koda asub Kuressaare Linnas Pikk tänav 39. Hoone on endine Audla mõisa talvekoda, mis kuulus von Buhrmeisteri perekonnale ning on märgitud 1876 Kuressaare linna plaani. Maja esimene korrus on paekivist, fassaadil on osaliselt säilinud dolomiidist dekoor. Peale 1940. aastat on koda ehitatud ümber ametihooneks

- 1994 aasta 07 novembril toimus Saaremaa Puuetega Inimeste Koja asutamine. Esimeseks juhatajaks sai Heldur Kukk
- 1995 aasta mais kinkis Kuressaare Linnavalitsus maja Pikk tn. 39 Saaremaa Puuetega Inimeste Kojale organisatsioonide tegevuse arendamiseks
- 1995 - 1997 aastal teostati majas kapitaalremont
- 1995 septembrist alustas Pikk tn.39 tööd Kuressaare Vanalinna kooli puuetega laste klass.
- 1996 valmisid Lääne Eesti Pimedate Ühingu Saaremaa Osakonna ruumid. Samal aastal hakkas puudega inimesi teenindama ka Invatakso.
- 1997 augustist avati kogu maja tegevuseks Saare maakonna puuetega inimestele.
- 2003 aasta oktoobrist alustas **Koda** riiklike teenuste pakkumisega puuetega inimestele – igapäevaelu toetamise teenust ja 2004 ka töötamise toetamise teenust
- 2004 aasta oktoobris sõlmiti koostööleping Kuressaare Linnavalitsusega, mille alusel hakkas **Koda** osutama Kuressaares elavatele puuetega inimestele päevakeskuse teenust.
- 2006 aastast on **Koda** rehabilitatsiooniasutus ja osutab teenust kogu vabariigi ulatuses.
- 2006 aastast osutame Kuressaare linna poolt rahastatud isikliku abistaja, tugiisiku ja kuulmisnõustamise teenust
- 2009 aastal valiti **Koda** juhtima viie liikmeline juhatus.
- 2009 aastast osutab Kodaisikliku abistaja ja tugiisiku teenust ka valdadele.
- 2013 aastast osutame kuulmisnõustamise teenust kogu maakonna ulatuses
- 2015 aastal sai **Koda** SDE toetusel invabussi, mille aktiivset tööd aitas käivitada projekt „Koostöövõrgustiku loomine invatranspordisüsteemi väljatöötamiseks Saare maakonnas“
- 2016 a alustas Saaremaa PIK kaitstud töö teenuse väljatöötamist riigihanke alusel
- 2016 aasta II poolel oleme koostööpartnerid Eesti Töötukassaga

3. SAAREMAA PIK-i TEGEVUSE EESMÄRK

3.1 **Koda** kooskõlastab oma tegevuse Saare maakonna ja kohalike omavalitsuste arengukavadest lähtuvalt

3.1 **Koja** tegevuse eesmärk on arendada koostööd erinevate krooniliste haigustega ja puuetega inimeste ühenduste vahel ning isikute tasandil, võimaldada, osutada ja vahendada koolitus-, hoolekande- ja sotsiaalalaseid teenusi, viia oma liikmete probleemid ja nõudmised omavalitsuste, maavalitsuse, riigi ja üldsuse tasandile

4. SAAREMAA PUUETEGA INIMESTE KOJA ÜLDISED ÜLESANDED

4.1 osalemine omavalitsuste ja maavalitsuse tasandil sotsiaalhoolekandetöö arengukavade ja programmide väljatöötamisel;

4.2. koostöö Eesti Puuetega Inimeste Koja ja krooniliste haigete või puuetega inimeste erinevate ühendustega;

4.3. ravi, rehabilitatsiooni, üld- ja kutsehariduse, ümberõppe, tööhõive ja iseseisva toimetulekuga seonduvate küsimuste teadvustamine ja lahendamisele kaasaaitamine;

4.4. liikmeid puudutav infotöötlus;

4.5. avalikkusega suhtlemine;

4.6. oma liikmete tegevuse ja teenuste osutajate tegevuste koordineerimine ja toetamine

4.7. töövõimereformiga seotud teemade tutvustamine ja reformi käivitamisele kaasa aitamine

4.8 ÜRO puuetega inimeste konventsiooni artiklite täitmise jälgimine ja sellekohane aruandlus

5. SIHTGRUPP

5.1 Saare maakonna puuetega inimesed, kroonilised haiged, nende pereliikmed ja puuetega inimeste organisatsioonid ning teised *huvitatud isikud*

6. TEGEVUSSUUNAD

6.1 Koostöö otsimine ja teostamine füüsiliste ja juriidiliste isikutega nii kodu- kui ka välismaal.

6.1.1 Hõlmab nii tegevusi, infovahetust, sponsorite ja rahastajate otsimist kui ka isiklike kontakte Koja liikmete ja erinevate organisatsioonide või ühenduste vahel.

6.2 Iseseisva toimetulekuga seotud küsimuste teadvustamine ühiskonnale ja lahenduste otsimisele kaasaaitamine.

6.2.1 Teha koostööd ja teavitada kohalikke omavalitsusi puuetega inimeste erivajadustest ja saada tagasisidet omavalitsuste võimalustest antud ülesannete täitmisel.

6.3 Riiklike ja KOV teenuste osutamine ja teenuste arendamisele kaasa aitamine

6.3.2 nõustamine esmakordse töövõimetuse või puude saamise korral

- Psühholoogiline nõustamine

- Sotsiaalne nõustamine

6.4 Puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomine tööturule konkureerimiseks.

6.4.2 Koguda ja arendada era-, kolmanda- ja riigisektori partnerluskogemusi puuetega inimeste sotsiaalse tõrjutuse leevendamisel ja nende sotsialiseerumisele kaasaaitamisel, tehes võrgustikutööd, viies läbi ühisseminare ja arutelusid;

6.4.3 Toetada tööandjaid väiksema konkurentsivõimega isikute töölerakendamisel, rakendades sotsiaaltöös kasutatavaid töömeetodeid (konsultatsioon, nõustamine jms);

6.4.4 Aidata kaasa puuetega inimestele töökohtade kohandamise küsimuste lahendamisel;

6.4.5 Selgitada üldsusele raske puudega inimestele kaitstud töökohtade loomise vajadust.

6.5 Aidata kaasa ravi, üld- ja kutsehariduse, ümberõppe, tööhõive ja iseseisva toimetuleku küsimuste teadvustamisel ja lahenduste otsimisel.

6.7 Puuetega inimeste ja krooniliste haigustega isikute organisatsioonide sihtotstarbeliste programmide toetamine.

6.8 Osutada igakülgset abi praegu toimivate ja edaspidi loodavate krooniliste haigete või puuetega inimeste

ühenduste tegevuse käivitamisele, projektide koostamisele ja põhitegevusele.

6.9 Positiivse avaliku arvamuse kujundamine krooniliste haigete või puuetega inimestega seotud küsimustes

ajakirjanduse ja muude massiteabevahendite kaudu.

6.10 Koolituste korraldamine:

- Leida erinevaid kursusi ja koolituste vorme;
- Arendada koostööd koolitusfirmadega;
- Keelekursuste korraldamine suhtlemisvõimaluste parandamiseks;
- Projekti kirjutamise ja juhtimise koolitused.

6.11 Arvutioskuse omandamine eesmärgiga laiendada teabelevi puuetega inimeste hulgas – interneti kasutamise oskuse omandamine.

6.12 Info- ja teabepäevade läbiviimine.

6.13 Maakondlike ühisürituste korraldamine puuetega inimestele ja nende pereliikmetele.

7. ÜLESANDED

Koja tegevussuundadest otseselt tulenevad ülesanded:

7.1 **Koda** kui katusorganisatsioon ja koordinaator -

7.1.1 **Koda** ühendab maakonna puuetega inimeste organisatsioone ja krooniliste haigustega üksikliikmeid.

7.1.2 **Kojas** toimuvad regulaarselt info- või teabepäevad, kus edastatakse infot ja ajastatakse tegevuskava.

7.1.3 Ühisürituste korraldamine maakonnas.

7.2 **Koda** kui koostööorgan -

7.2.1 Koostöö erinevate puuetega inimeste organisatsioonidega, erinevate puudeliikide ja krooniliste haigete liitudega, omavalitsustega, maavalitsusega, Eesti Puuetega Inimeste Kojaga ja Eesti Puuetega Inimeste Fondiga.

7.3 **Koda** kui infotöötaja ja analüüsija

7.3.1 **Koja** tegevuse eesmärkidest ja suundadest juhindudes on olemas andmebaas info töötlemiseks ja analüüside tegemiseks;

7.3.2 Koguda ja jagada teavet puuetega inimestele nende elamis-, õppimis- ja töötamistingimuste, meditsiinilise teenindamise, sotsiaalsete garantiide tagamise ning puuetega inimeste erivajaduste kohta.

7.4 **Koda** kui koolitaja

7.4.1 **Koda** peab koolitama oma liikmeid teadlikkuse tõstmise eesmärgil:

- Toimetulekuoskused
- Juriidilised teadmised
- Arvutioskuse arendamine – erinevate programmide kasutamine
- Raamatupidamisalane koolitus
- Meeskonnatöö alused
- Suhtlemispsühholoogia
- Isiklikud abistajad ja tugisikud, koostöö nendega
- Projektide kirjutamine ja juhtimine

7.5 **Koda** kui puuetega inimestele suunatud õigusaktide ekspert ja täiendaja

7.5.1 Puuetega inimesi puudutavate õigusaktide väljatöötamise ja vastuvõtmise juurde tuleb kaasata puudega inimesi, kellele aktid on suunatud, sest nemad oskavad oma kogemustest lähtuvaid otsuseid ja lahendusi välja pakkuda.

7.6 **Koda** kui jälgija ja vaatleja

7.6.1 Õigusaktide rakendamise ja praktikas elluviimise jälgimine, aktide vastavus aja nõuetele;

7.6.2 Puuetega inimesi puudutavatele seadustele, määrustele, otsustele ja nende rakendamisele hinnangu andmine ja ettepanekute tegemine eelpool nimetatud seaduste parandustele;

7.6.3 Jälgida olukorda ja muutusi tööturul puuetega inimeste huvidest lähtuvalt;

7.6.4 Hoida pidevalt aktiivsena ühiskondlikele hoonetele ja ruumidele ligipääsetavuse tagamine puuetega inimestele.

7.7 **Koda** kui läbirääkija ja suhtekorraldaja

7.7.1 Puuetega inimeste organisatsioonide ja kohalike võimuorganite vaheline pidev infovahetus;

7.7.2 Probleemidele ja erimeelsustele lahendusteede leidmine Koja tegevuskogemuse põhjal;

7.7.3 Suhtlemine meediaga.

7.8 **Koda** kui ühiskonnapoolse mõistva suhtumise kujundaja ja looja

7.8.1 Ühiskond peab mõistma, et puudega inimestel on samasugused õigused, vajadused ja kohustused nagu tervetel inimestel. Puudega inimestele on vaja ainult võimalused luua.

8. LAHENDAMATA PROBLEEMID

8.1 **Koja** efektiivsust ja tema tegevuse tulemuslikkust on piiranud finantsvahendite nappus.

8.2 **Koja** tegevust piirab ja halvab transpordiprobleem. Puudega inimestel või kroonilistel haigetel puudub võimalus liikuda ühest piirkonnast teise, mis takistab otseselt osavõttu nii piirkondlikest kui maakondlikest üritustest. Maakonna ühistranspordi korraldus ei vasta puuetega inimeste vajadustele (sõidugraafikud nädalapäevadel erinevad, bussid ei peatu kõigis peatustes jne).

8.4 **Koja** eelarves on ette nähtud palgalised koosseisud, mis kergendavad inimeste leidmist, kes tegutsevad pühendunult, korrektselt ja tulemuslikult **Koja** eesmärkide ja liikmete nimel, kuid rahaliste vahendite nappus ei võimalda tasuda tegelikult tehtava töö eest.

Kõik juhatuse liikmed ja **Koja** liikmed töötavad oma vabast tahtest ja ajast.

8.5 Seoses tööhõive reformi käivitamisega on kiiresti vaja koostöös Eesti töötukassa ja tööandjatega muuta paindlikuks töötamise võimalused, et parandada ja arendada puuetega inimeste ja krooniliste haigete töötamise võimalusi.

KOKKUVÕTE

Saaremaa Puuetega Inimeste Koja töö on vajalik, kuna puudega inimene tahab

- ühiskonnaelus aktiivselt osaleda
- suhelda
- teadlik olla tänapäeva elukorraldusest
- orienteeruda kiiresti muutuvast seadusandluses
- teha tööd
- korraldada oma eraelu
- tegeleda oma huvidega

Koda on oma tegevuses saavutanud avatuse, regulaarse tegevuse, olemasolevate võimaluste maksimaalse ärakasutamise.

On loodud toimiv meeskond.

Koda vaatab oma arengukava üle ja täiendab kord aastas.

Arengukava ja selles sisalduvad tegevussuunad on üldise loomuga, konkreetne tegevuskava koostatakse ja kinnitatakse igal aastal eraldi arvestades finantsvõimalusi.